

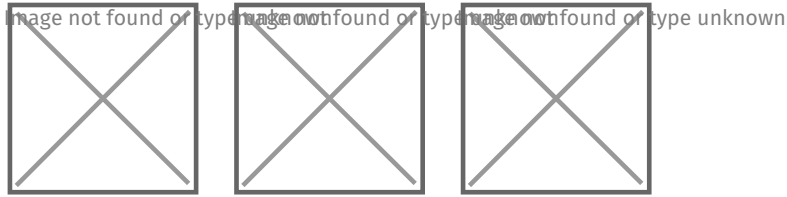
Я. Д. Ісаєвич

Почаївська друкарня

ПОЧАЇВСЬКА ДРУКАРНЯ — видавничий заклад при *Почаївській Свято-Успенській лаврі*. 1618 у м. Почаїв (нині Кременецького р-ну Тернопільської обл.) діяла мандрівна друкарня Кирила (Транквіліона) Ставровецького. Близько 1730 заходами луцького греко-католицького єпископа Ф. Лубенецького-Рудницького та ігумена Г. Козубського тут засновано друкарню при монастирі василіян. Першим великим книжковим виданням П. д. став Служебник 1734—35. Окрім літургійних книг, видавали проповіді, повчання, панегірики, підручники. Серед найважливіших друків — збірка «Гора Почаєвська», до якої увійшли житіє Іова Почаївського (кілька видань) і нотний Ірмологіон (1766 і 1775), збірка повчань та проповідей «Народовіщаніє» (1-е видання — 1768), «Богословія нравоучителная» П. Антуана (1-е видання — 1776); Богогласник, Біблія (1798, передрук із київського видання). Наприкінці 18 ст. П. д. була єдиною, що видавала книжки українською розмовною мовою (правила доброго тону «Політика світська», поради І. Ленкевича «Книжиця для господарства...», «Науки парохіяльні» Ю. Добриловського, 1792, 1794 та ін.). Друкували повчальні та богословські твори українських письменників, які писали церковнослов'янською (Й. Кроковський, Й. Торжевський, А. Крижанівський), латинською (М. Ольшавський, К. Срочинський, Т. Щуровський), польською (П. Важинський, П. Кульчицький, Г. Филипович) мовами. Латинською мовою опубліковано посібники із граматики, риторики та філософії, тези філософських диспутів у василіянських монастирях у Луцьку й с. Підгірці (нині Золочівського р-ну Львівської обл.), документи з історії української Церкви, каталоги ченців; польською — посібники з фізики та геометрії, книжку про мінеральні води, вірші, п'єси й промови польського письменника В. Жевуського, програми вистав із Володимирської василіянської школи (нині Волинська обл.). Друкували також книги на замовлення російських старообрядців. Усупереч вказівкам ієрархів очільники П. д. підтримували зв'язки з [Лаврською друкарнею](#), обмінювалися з нею працівниками й виданнями, сприяли поширенню книжок. У різний час префектами (керівниками) П. д. були А.-А. Громачевський (1739—42), С. Кобернський (кінець 18 ст.), редакторами і коректорами — А. Лясковський, А. Сіницький. До оформлення друків залучали відомих граверів, серед яких — А. Голота, Й. Гочемський, Ф. Стрільбицький. 1831 монастир передано православної Церкві, 1833 йому надано статус лаври. У 2-й пол. 19 — на початку 20 ст. (до 1914) у П. д. друкували релігійну літературу, збірки пісень (зокрема перевидали «Богогласника»), церковно-

краєзнавчий часопис [«Волынські епархіальні вѣдомости»](#), чорносотенний «Почаевскій ЛИСТОКЪ».

Фотоілюстрації

Рекомендована література

1. Огієнко І. Історія українського друкарства. Т. 1. Л., 1925;
2. Крип'якевич І. До історії почаївської друкарні // Зап. ЧСВВ. Т. 3, ч. 1—2. Жовква, 1928;
3. Книга і друкарство на Україні. К., 1965;
4. Запаско Я., Ісаєвич Я. Пам'ятки книжкового мистецтва. Кн. 2, ч. 1—2. Л., 1984;
5. M. Piłtupczak-Majerowicz. Bazylianie w Koronie i na Litwie: Szkoły i książki w działalności Zakonu. Wrocław, 1986;
6. Ісаєвич Я. Українське книговидання: витоки, розвиток, проблеми. Л., 2002.

Бібліографічний опис:

Почаївська друкарня / Я. Д. Ісаєвич// Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2025. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-890238>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).